

První ročník programu Stipendium Georga Placzeka

Marie Fojtíková

Kancelář České konference rektorů, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno

Uplynul už více než rok od doby, kdy předseda Správní rady Vzdělávací nadace Jana Husa (VNJH) Jiří Müller podepsal s předsedou Správní rady Nadace rodiny Placzekovy (NRP) F. Anthony Placzekem, synovcem významného brněnského rodáka fyzika Georga Placzeka, dohodu o programu Stipendium Georga Placzeka (Brno 4. října 2008). Podrobné informace o programu i o obsahu dohody byly uveřejněny v roce 2009 v tomto časopise, viz Čs. čas. fyz. 59, 45 (2009).

Do 10. září 2009, což byl termín stanovený pro podávání žádostí o stipendium pro rok 2009, reagovalo celkem sedm velmi kvalitních uchazečů, absolventů gymnázií, kteří byli přijati do prvního ročníku studia fyziky na našich i (v jednom případě) zahraničních univerzitách.

Posuzování žádostí proběhlo ve dvou kolech. První kolo měli v rukou tři fyzici, členové Jednoty českých matematiků a fyziků (JČMF):

- Martin Černošský, statutární emeritní profesor Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, předseda Odborné skupiny Organizace výzkumu České fyzikální společnosti JČMF;
- Jana Musilová, profesorka Ústavu teoretické fyziky a astrofyziky Přírodovědecké fakulty Masarykovy

První ročník programu Stipendium Georga Placzeka. Setkání s manželi Placzekovými v Kanceláři České konference rektorů. Brno 17. 11. 2009. Zleva Jiří Müller, Martin Černošský, Elena Placzeková, F. Anthony Placzek, Marie Fojtíková.

univerzity, prorektorka Masarykovy univerzity pro vědu a výzkum, místopředsedkyně Odborné skupiny Organizace výzkumu České fyzikální společnosti JČMF;

- Jan Novotný, profesor Ústavu fyzikální elektroniky Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, člen Výboru brněnské pobočky JČMF.

Závěrečné stanovisko fyziků, které vypracoval Martin Černošský a zaslal předsedovi Správní rady Vzdělávací nadace Jana Husa Jiřímu Millerovi, znělo:

„Se souhlasem Jednoty českých matematiků a fyziků a její sekce České fyzikální společnosti doporučuje Odborná skupina Organizace výzkumu ČFS JČMF Správní radě Vzdělávací nadace Jana Husa udělit Stipendium Georga Placzeka 2009 Pavlu Malému z Dobřichovic, absolventu Gymnázia Christiana Dopplera v Praze 2009, studentu 1. ročníku Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Zároveň sdělují, že všichni ostatní žadatelé zasluhují pozornosti, a pokud by se Správní rada VNJH rozhodla, že nenechá jejich žádosti bez odezvy a že jim samotným a vedení jejich škol svůj pozitivní názor sdělí, je Odborná skupina Organizace výzkumu ČFS JČMF připravena být při uskutečnění takového záměru Správní radě VNJH nápomocna s cílem přispět k rozšíření povědomí jak o Ceně Bronislavy Müllerové, tak o Stipendiu Georga Placzeka na co největší počet gymnázií. K informova-

Zastavení u pamětní desky Georga Placzeka 17. 11. 2009. Zleva M. Černošský, E. Placzeková, M. Fojtíková, F. A. Placzek, J. Müller.

Georg Placzek

nosti matematicko-fyzikální obce o Vzdělávací nadaci Jana Husa a jejich aktivitách využije Odborná skupina organizace výzkumu ČFS JČMF příležitosti při vlastních a i jiných odborných akcích.

Mimořádné pozornosti zasluhuje vedle navrhovatele Pavla Malého zejména a přede všemi ostatními Vojtěch Bednář z Borové, absolvent Gymnázia v Poličce 2009, student 1. ročníku Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské Českého vysokého učení technického v Praze. Byla-li by cesta, jak ze strany Vzdělávací nadace Jana Husa dát tomu vhodným způsobem výraz, mohl by to být dobrý vklad pro prestiž a zájem o Stipendium Georga Placzeka už i v příštím roce a dalo by se to záročitelně využít při informacích o Vzdělávací nadaci Jana Husa.“

Druhé kolo a konečné rozhodnutí o udělení Stipendia Georga Placzeka v roce 2009 bylo v rukou Správní rady Vzdělávací nadace Jana Husa. Ta se na svém zasedání 17. října 2009 vyjádřila jak ke kvalitě esejů, které žadatelé vypracovali a které měly svědčit o jejich zájmu o souvislosti, resp. o vzájemné ovlivňování exaktních a humanitních věd, tak k posudku fyziků. Přestože dohoda mezi VNJH a NRP nepočítala s udělením více než jednoho stipendia v roce 2009, rozhodla Správní rada VNJH udělit v roce 2009 Stipendium Georga Placzeka pro období 2009–2011 dvěma žadatelům:

- Pavlu Malému z Dobřichovic, absolventu Gymnázia Christiana Dopplera v Praze v roce 2009, studentovi 1. ročníku Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze;
- Vojtěchu Bednářovi z Borové, absolventu Gymnázia v Poličce v roce 2009, studentovi 1. ročníku Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské Českého vysokého učení technického v Praze.

Správní rada VNJH také rozhodla, že stipendium udělené Pavlu Malému bude honorováno oběma nadacemi v souladu s uzavřenou dohodou stejným dílem, náklady na stipendium Vojtěcha Bednáře bude hradit v plné výši VNJH.

Po skončení zasedání zaslal předseda Správní rady VNJH děkovné dopisy Martinu Černošskému, Štefanu Zajacovi, předsedovi JČMF, a všem sedmi středškolským profesorům, jejichž studenti se o Stipendium Georga Placzeka v roce 2009 ucházeli. Stipendisté Pavel Malý a Vojtěch Bednář (oba jsou velmi úspěšnými řešiteli Fyzikální olympiády) byli pozváni na tra-

Z krátkého zastavení v Kanceláři Vzdělávací nadace Jana Husa 17. 11. 2009. J. Müller, M. Fojtíková, F. A. Placzek, M. Černošský.

diční setkání a přátelské posezení zástupců Správní rady VNJH se stipendisty, na kterém byly se všemi stipendisty podepsány smlouvy o poskytnutí nadačního příspěvku. Setkání se uskutečnilo 13. listopadu 2009 v Brně v Univerzitním klubu Masarykovy univerzity. Kromě Stipendia Georga Placzeka, které bylo poprvé uděleno v roce 2009, uděluje VNJH již řadu let stipendium, které má název Stipendium Husovy nadace.

V souvislosti s návštěvou F. Anthonyho Placzeka a jeho manželky Eleny v Brně se podařilo zorganizovat 17. listopadu 2009 setkání, kterého se kromě manželů Placzekových zúčastnili Jiří Müller, předseda Správní rady VNJH, Martin Černošský, spolurealizátor programu Stipendium Georga Placzeka a hodnotitel fyzikální složky žádostí uchazečů o stipendium, a Marie Fojtíková, iniciátorka a spolurealizátorka programu Stipendium Georga Placzeka, členka Správní rady VNJH.

Předseda Správní rady VNJH informoval podrobně předsedu Správní rady NRP o průběhu a výsledcích prvního ročníku programu Stipendium Georga Placzeka; po závěrečné diskusi se všichni shodli na tom, že společný stipendijní projekt začal svým prvním ročníkem velmi úspěšně.

Poté se účastníci odebrali na náměstí Svobody k domu číslo 3, na němž je od září 2005 instalována pamětní deska Georga Placzeka, a po společném obědě na pozvání předsedy Správní rady VNJH setkání ukončili návštěvou brněnského židovského hřbitova, kde je pochována většina členů Placzekovy rodiny (fakticky anebo symbolicky v případech, kdy zahynuli v koncentračních táborech), včetně bratra Georga Placzeka Fritze, otce F. Anthonyho Placzeka. Georg Placzek na tomto hřbitově pochován není. Zemřel 9. října 1955 v Curychu a kromě nejasností kolem jeho smrti není také bohužel známo, kde byl pohřben. Kytička, kterou položil F. Anthony Placzek na hrob svého otce Fritze, tak patřila symbolicky všem členům rodiny Placzekovy – i Georgovi, jehož jméno nese od roku 2009 stipendium udělené studentům fyziky, u nichž lze předpokládat aktivity podporující propojování věd exaktních s humanitními.

Úspěšný úvodní ročník programu Stipendium Georga Placzeka může být dobrou inspirací pro řadu řešitelů Fyzikální olympiády. Podrobnosti o výsledcích programu Stipendium Georga Placzeka pro rok 2009 stejně jako vyhlášení programu pro rok 2010 jsou dosažitelné na webových stránkách VNJH na internetové adrese <http://www.vnjh.cz>.

Návštěva hrobů rodiny Placzekovy na židovském hřbitově. Brno 17. 11. 2009. F. Anthony Placzek u hrobu svého otce Fritze Placzeka, bratra Georga Placzeka.